

Ny vejledning om bæredygtig sundhedsforskning

En gruppe forskere fra de almenmedicinske forskningsenheder i Danmark har gennem det seneste års tid arbejdet på at udvikle en vejledning for bæredygtig sundhedsforskning. Den nye vejledning blev præsenteret ved DSAM's årsmøde i Kolding i oktober 2024.

Målet med vejledningen er at rådgive forskere om bæredygtighed i sundhedsforskning og derigennem øge den samfundsmæssige værdi af denne forskning og reducere spild af ressourcer.

Forskning har også et klimaaftryk

Det er vigtigt at understøtte bæredygtighed i forskermiljøet. Sundhedsforskning har til formål at forbedre menneskers sundhed, men forskningsaktiviteten afgiver i sig selv også et klimaaftryk, som er væsentligt at have fokus på.

Det kan tage op til 17 år, før ny evidens anvendes i klinikken, og det vurderes at op til 85 % af alle forskningsresultater går til spilde, blandt andet pga. suboptimalt studiedesign, publikationsbias og manglende involve-

ring af klinisk praksis, som gør implementering sværere.

Forskellige typer af sundhedsforskning og deres klimaaftryk vil givetvis se forskelligt ud, alt efter studiedesign, størrelse m.m. Forskningsaktiviteternes klimaaftryk ses f.eks. i form af transport til møder, konferencer og rekruttering. Rejser udgør ca. 20 % af CO₂-aftrykket af det samlede aftryk fra de enkelte forskningsstudier. Hvis man ser alene på den kliniske forskning, der var registreret globalt på ClinicalTrials.gov i 2021 (dvs. 350.000 studier), ses et estimeret CO₂-aftryk på 27,5 tons. Det svarer til halvdelen af Danmarks udledning på et år.

I forhold til social bæredygtighed er social diversitet og inklusion i forskningsprojekter fortsat mangelfuld og afspejler ikke samfundets sammensætning. Vi kender ikke de danske tal for social diversitet i forskning, men der er aktuelt en undersøgelse i gang om ligestilling i inklusion i forskningsprojekter. Den undersøgelse foretages af Lægemedelstyrelsen i Danmark. Internationale undersøgelser viser, at kvinder fortsat er underrepræsenterede i kliniske studier. Et andet aspekt

er, at etniske minoriteter ofte bliver ekskluderet på baggrund af sprogbarrierer. En bedre inklusion vil ofte kræve øget bevilling fra fonde (f.eks. til at betale en tolk til at bistå oversættelser), og det er aktuelt ikke noget, der bliver taget højde for.

Vejledning for bæredygtig sundhedsforskning

Vi kan blive endnu bedre til at lave sundhedsforskning, som giver en reel sundhedsværdi, og som hænger sammen med de ressourcer, der bliver lagt i forskningen. Derfor er "Vejledning for bæredygtig sundhedsforskning 2024"

EKSEMPLER PÅ BÆREDYGTIGE TILTAG I SUNDHEDSVÆSNET

- DSAM's bæredygtighedspolitik "Fra klode til klinik"
- Fællesregional strategi for grønne hospitaler
- Lægeforeningens målsætning om at reducere klimaaftrykket i sundhedssektoren med 70 %.

Ásthildur Árnadóttir og Nanna Holt Jessen holder oplæg ved en session på DSAM's årsmøde 2024. Foto: Sigrid Moesgaard Larsen.

FORSKNINGSENHEDERNES BÆREDYGTIGHEDSGRUPPE

- Ásthildur Árnadóttir, postdoc,
HU-læge i almen medicin
- Nanna Holt Jessen, forsker, ph.d.,
læge
- Sigrid Moesgaard Larsen, forsk-
ningsårsstuderende, stud.med.
- Kristian Damgaard Lyng, ph.d.-
studerende, fysioterapeut
- Malene Plejdrup Hansen, lektor,
læge
- Torsten Risør, lektor, praktiseren-
de læge
- Jens Søndergaard, professor,
praktiserende læge

udgivet for nylig. Denne vejledning kan bruges som et redskab til at sætte fokus på bæredygtig sundhedsforskning. De almenmedicinske forskningsenheder i Danmark etablerede i efteråret 2022 en bæredygtighedsgruppe. Gruppen har arbejdet på at udvikle en dynamisk vejledning til, hvordan man konkret kan inkludere det bæredygtige perspektiv i sin forskning. Vejledningen kan anvendes sammen med "Den danske kodeks for integritet i forskning", som er udgivet af Uddannelses- og Forskningsministeriet, i udarbejdelsen af et forskningsprojekt.

Tre fokusområder

Den nye vejledning er inddelt i tre sektioner: Råd til klima- og miljømæssig forskningsaktivitet, Råd til at fremme social diversitet i forskning og Råd til god ledelsesmæssig og økonomisk forskningsaktivitet. Vejledningen tager afsæt i flere udenlandske rapporter om udvikling af bæredygtighed i forskning, bl.a. rapporter fra RAND Europe om udvikling af klima og miljømæssig bæredygtighed i sundheds-

forskning og guidelines fra National Institute for Health and Care Research om reduktion af klimaaftryk i forskning og øgning af social diversitet i klinisk forskning. Vejledningen er udgivet på København Universitets hjemmeside den 3. oktober 2024.

Session til DSAM's årsmøde

Fredag den 4. oktober 2024 holdt DSAM årsmøde med fokus på AI. Blandt mange spændende parallel-sessioner holdt Ásthildur Árnadóttir og Nanna Holt Jessen en workshop om bæredygtig sundhedsforskning, hvor den nye vejledning blev præsenteret.

Indledningsvist blev der holdt et oplæg om de problemstillinger, der ses i sundhedsforskning, og den nye vejledning blev kort introduceret. Derefter blev deltagerne i workshoppen inddelt i grupper og bedt om at anvende "Vejledning for bæredygtig sundhedsforskning" i en fiktiv forskningscase.

Deltagerne gav udtryk for, at det var relevant, at der kom fokus på bæredygtighed i forskning. Der blev dis-

kuteret anvendelse af og evt. problemstillinger i vejledningen. Der er ikke et standardiseret, sammenligneligt mål for bæredygtighed i forskning, så det kan være svært at gøre det "rigtige" selv med disse guidelines, mente deltagerne. Et dilemma kunne være, at man gerne vil udbrede sine forskningsresultater, så forskningen netop får en betydning, men at det kræver flyrejser til flere udenlandske konferencer og dermed sætter et betydeligt større klimaaftryk, end hvis man ikke rejste med fly.

Vejledningen kan bruges til at sætte gang i en refleksion over de valg, som vi tager i forskningsverdenen. Håbet er, at det kan afføde flere bæredygtige tiltag i sundhedsforskning. //

Vejledning for
bæredygtig sund-
hedsforskning i
Danmark, 2024

